

YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN LASTENRAHASTON (UNICEF) ASEMASTA TEHTY SOPIMUS: KIRJEENVAIHTOVALTUUTUS

Tausta

Yhdistyneiden kansakuntien lastenrahaston (United Nations Children's Fund, jäljempänä ”UNICEF”) toiminta perustuu YK:n lapsen oikeuksien yleissopimukseen (SopS 59 ja 60/1991) ja se tukee jäsenvaltioiden hallituksia lapsen oikeuksien edistämässä. UNICEF on maailmanlaajuisesti johtava lapsen oikeuksien puolestapuhuja ja YK-järjestelmän ainoa järjestö, joka keskittyy nimenomaan lasten asioihin. UNICEF on YK-järjestelmässä edelläkävijä innovaatiotoiminnassa ja Suomi ja UNICEF ovat tehneet jo useamman vuoden ajan yhteistyötä innovaatioiden edistämässä. Suomi on rahoittanut UNICEFin innovaatorahastoa vuodesta 2015 alkaen. UNICEFin päämaja on New Yorkissa, mistä käsin järjestö on myös johtanut innovaatio-ohjelmaansa. UNICEF laajentaa innovaatiotyötään ja siirtää samalla innovaatio-ohjelman toimintoja New Yorkista kentälle. Innovaatiotoimintojen siirto on osa UNICEFin innovaatiostrategian toimeenpanoa. Osana prosessia UNICEF pyysi joukkoa valtioita ilmaisemaan kiinnostuksensa UNICEFin toimintojen sijoittamisesta valtioonsa. Myös Suomi toimitti kiinnostuksenilmaisun. UNICEFille toimitetun Suomen kiinnostuksenilmaisun pohjalta UNICEF ehdotti Suomelle oppimiseen (**Global Learning Innovation Hub**) ja innovatiiviseen rahoitukseen (**Global Innovative Finance Hub**) keskittyvien temaattisten innovaatiokeskusten, niin sanottujen hubien, isännöintiä. Nämä kaksi innovaatiokeskusta muodostaisivat **Unicefin toimiston** Suomessa.

UNICEFin oppimisen ja rahoituksen innovaatiokeskukset keskittyvät omilla alueillaan uusien ratkaisujen kehittämiseen, testaamiseen ja skaalaamiseen. Tämä kattaa lyhytjänteisempää tuotekehittämistä, pitkän aikavälin tutkimusyhteistyötä ja toimivaksi todennettujen ratkaisujen levittämistä. Toiminta nojaa verkostoitumiseen ja monialaiseen yhteistyöhön suomalaisten, UNICEFin ohjelmamaiden ja muiden kansainvälisesti merkittävien toimijoiden, kanssa yksityiseltä, julkiselta, tutkimus- ja järjestösektoreilta.

UNICEFin rooli opetussektorilla globaalisti on merkittävä ja järjestö pyrkii ratkaisemaan oppimiskuilua skaalautuvien digitaalisen oppimisen ratkaisujen kautta. Oppimisen innovaatiokeskuksen tavoitteet liittyvät erityisesti perus- ja toisen asteen opetuksen kehittämiseen, lasten oppimisen edistämiseen ja oppimistulosten parantamiseen digitaalisen teknologian ja innovatiivisten ratkaisujen avulla. Innovaatiokeskus pyrkii myös kehittämään opetuksen pedagogiseen tukeen liittyviä ratkaisuja ja tukemaan järjestelmä- ja politiikkatason muutoksia kehitysmaissa. Nämä tavoitteet linkittyvät läheisesti Suomen vahvuuksiin opetussektorilla.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen ja niiden toteutuminen jokaisen lapsen elämässä edellyttää uudenlaisia rahoitusratkaisuja. Rahoituksen innovaatiokeskus pyrkii löytämään uusia innovatiivisia rahoitusmalleja ja finanssiteknologioita, jotka hyödyttävät maailman lapsia. Osana innovatiivisten rahoitusmekanismien kehittämistä UNICEF suunnittelee innovaatorahoituksensa laajentamista uuden miljardiluokan lasten innovaatorahaston kautta. Rahasto voisi toimia

merkittävänä mekanismina mobilisoida yksityistä rahoitusta UNICEFin toimintaan ja kestäväen kehityksen agendan toteuttamiseen lasten ja nuorten osalta.

Isäntämaasopimus Suomen toimiston asemasta

Suomi ja UNICEF ovat neuvotelleet **kirjeenvaihdosta koskien UNICEFin Suomeen perustettavien innovaatiokeskusten eli Suomen toimiston asemaa**. Kirjeenvaihdossa todettaisiin, että Suomen hallituksen ja YK:n välillä 12. päivänä elokuuta 2019 tehtyä sopimusta Yhdistyneiden kansakuntien hankepalveluiden toimiston Suomen-toimistosta (SopS 1 ja 2/2020, jäljempänä "UNOPS-isäntämaasopimus") sovelletaan vastaavasti ("*mutatis mutandis*") UNICEFiin sekä sen toimintaan ja henkilöstöön Suomessa. Kirjeenvaihto muodostaa siten **isäntämaasopimuksen** UNICEFin toimistosta Suomessa. Vastaavasti on toimittu UNTIL:n (YK:n teknologiainnovaatioiden laboratorio, nykyisin "Global Pulse") kohdalla, johon myös sovittiin kirjeenvaihdolla sovellettavan UNOPS-isäntämaasopimusta (SopS 54 ja 55/2020).

Lisäksi kirjeenvaihdossa todetaan, että **väliaikaisjärjestelyinä**, eli ennen isäntämaasopimuksen voimaantuloa, UNICEFiin sovelletaan Yhdistyneiden Kansakuntien erioikeuksia ja vapauksia koskevaa yleissopimusta, johon Suomi on liittynyt 31.7.1958 (SopS 24/1958, jäljempänä "YK-privilegiosopimus"). Samoin kirjeenvaihdossa todetaan, että Suomen hallitus pyrkii myöntämään UNICEFin henkilöstölle viisumit ja oleskeluluvat maksutta ja niin nopeasti kuin mahdollista Suomen lainsäädännön puitteissa. Samoin kirjeessä viitataan YK-privilegiosopimuksessa määrättyyn mahdollisuuteen tuoda maahan ensikertaa saapuessaan mukanaan huonekalut ja henkilökohtaiset tarvikkeet. Samoin kirjeenvaihdossa määrätään, että Suomi myöntää Unicefin henkilökunnan puolisoille ja alle 21-vuotiaille lapsille työluvat Suomen lainsäädännön mukaisesti.

UNICEF-isäntämaasopimus sisältää **lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä** vastaavasti kuin UNOPS-sopimus. Siten UNICEF-isäntämaasopimus annettaisiin eduskunnan hyväksyttäväksi **hallituksen esityksellä** (tavoiteaikatauluna olisi antaa hallituksen esitys eduskunnalle tammi-helmikuussa 2022). Tästä syystä kirjeenvaihdossa todetaan, että UNICEF-isäntämaasopimus tulee voimaan vasta sen jälkeen, kun Suomi on saattanut loppuun sopimuksen hyväksymistä koskevat sisäiset menettelyt. Näin ollen isäntämaasopimus tulisi voimaan vasta sen jälkeen, kun eduskunta olisi hyväksynyt sopimuksen ja sen voimaansaattamislain, ja Suomi olisi ilmoittanut UNICEFille kansallisten menettelyjen päättymisestä. Muut kirjeenvaihdon määräykset ovat toteavia, eivätkä vaadi voimaansaattamista.

Ulkoministeriö lähetti 16.11.2021 kirjeenvaihdosta tehdyn ehdotuksen lausunnoille valtiovarainministeriöön, työ- ja elinkeinoministeriöön, opetus- ja kulttuuriministeriöön, sisäministeriöön, sekä sosiaali- ja terveysministeriöön. Lausunnoissaan ministeriöt eivät nähneet estettä sopimuksen tekemiselle kirjeenvaihdolla Suomen hallituksen ja Unicefin välillä.

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että Suomen pysyvä edustusto YK:ssa valtuutetaan tekemään kirjeenvaihto UNICEFin kanssa. Näin ollen esitetään, että Tasavallan Presidentti myöntää suurlähettiläs, pysyvä edustaja Jukka Salovaaralle tai hänen estyneenä ollessaan lähetystöneuvos Miia Rainteelle valtuudet tehdä Yhdistyneiden kansakuntien lastenrahaston (UNICEF) toimiston asemasta kirjeenvaihdolla sopimus Suomen tasavallan hallituksen ja UNICEFin välillä.